

MAGYAR KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÓ TÁRSULAT

UIS
Kongresszus

SOCIEDADE
BRASILEIRA DE
ESPELEOLOGIA

BRAZÍLIA
2001

MŰSORFÜZET

1997

SZEPTEMBER-OKTÓBER

1997. július 9-én, 24 éves korában,
barlangkutató közben elhunyt

KOMINKA ZOLTÁN

Zozó, a Plózer István Vízalatti Barlangkutató Csoport tagja. Temetése 1997. július 29-én volt a Farkasréti temetőben.

„1997. július 9-e óta minden bizomnyal mozgalmassabbak az ég folyosói, a fenti titkok—ha vannak egyáltalán—félőn zárják be kapuikat, s ha lihetünk a Mennyország létezésében, biztosra vehetjük azt is: a fentieknek ugyancsak sok dolguk akad azzal a fantasztikus lélekkel, akit most viszontláthatnak.

... Miközben siratjuk a bennünk meglévő hiányt, a visszahozhatatlant, furesa arra gondolnunk, hogy épp Ó az, aki már tud mindent, aki megkapott minden kulcsot, s aki—elnézést a szóért—fene jól érzi magát ebben a pillanatban. S épp ezért, mivel igazán szeretjük, nem szabad sorsa fölött szomorkodnunk. 24 gazdag év zárult le itt azért, hogy feltárulhasson a végtelen. Ha kérhetünk barátunktól bármit is, talán épp azt, hogy maradjon velünk lélekben mindörökké. Mi még maradjunk egy keveset itt, tesszük azt, amit eddig, merülünk, barlangászunk, tanulunk, házasodunk, éljük az életünket—másképp, komolyabban, mint július 9-e előtt. Velünk lesz ugyanis a lélek, velünk tart bűvár útjainkon, eljövendő felfedezéseink szertelen ünneplésében, magashegyi túráinkon és földalatti küzdelmeinkben, fáradságos feltárásainkban, éppúgy, mint sziklarepesztő ujjongásainkban, közös nótázásainkban, bánatainkban és örömeinkben,—velünk lesz immáron örök fiataloként egész életünkben.”

(Részletek Gróf Miklós gyászbeszédéből.)

„Plózer István”
Vízalatti Barlangkutató Csoport

AZ UIS 12. VILÁGKONGRESSZUSA

Tények

Hát ismét megtörtént! Vége a nagy várakozásnak, elkövetkezett a „könyvelés” ideje. A végleges, hivatalos statisztikák még nem állnak rendelkezésre, de már módunkban áll beszámolni tájékoztató és egészen pontos adatokról.

A kongresszusi napilap (Inside Earth—A föld mélyében) aug. 15-én kelt beszámolója szerint az UIS 60 tagországból 43 képviseltette magát. Ezek és más országok regisztrált résztvevői:

Albánia	2	Izrael	3	Oroszország	33
Argentína	29	Japán	9	Portugália	19
Ausztria	30	Jugoszlávia	2	Puerto Rico	6
Belgium	36	Kamerun	1	Románia	14
Brazília	19	Kanada	9	Spanyolország	15
Bulgária	5	Kínai Népk.	7	Svájc	348
Burma	1	Kuba	1	Svédország	16
Csehország	7	Lengyelország	10	Szlovákia	4
Dél-Afrikai Közt.	3	Libanon	7	Szlovénia	14
Egyiptom	1	Litvánia	3	Törökország	7
Finnország	1	Luxemburg	2	Új-Zéland	2
Franciaország	164	Magyarország	24	Ukrajna	21
Görögország	11	Malajzia	2	USA	96
Grúzia	2	Mexikó	1	Venezuela	5
Guatemala	1	Nagy Britannia	40	Vietnam	1
Hollandia	17	Németország	114	Nem azonosított ország	157
Horvátország	5	Norvégia	3		
India	1	Olaszország	40		

ÖSSZESEN: 1374 fő.

Az aug. 24-i záróülésen a szervezők ezt a számot az 1600-hoz saccolták közelebb. Ennyi vagy annyi, ez az UIS kongresszus minden idők legnagyobbika volt. A rengeteg barlangász közül *Hubert Trimmel* (A) és *Anna Petrohilou* (GR) volt mindössze az a két személy, akik az eddig megtartott tucatnyi világkongresszus mindegyikén részt vettek.

Mi magyarok is inkább 28-an voltunk a gyermekek nélkül számolva—kérdés, hogy hányan voltunk regisztrálva.

A magyar résztvevők nagy száma ellenére csak *Eszterhás István*, *Dr. Kósa Attila*, *Leél-Őssy Szabolcs* és *Maucha László* (2x) tartottak összesen öt előadást, ami a magyar barlangkutatás elmúlt négy éve eredményeinek összefoglalása gyanánt igen kevésnek mondható. Az összesen 1500 A4 méretű oldalt tartalmazó, igen magas szerkesztési és nyomdai színvonalú (és rendkívül drága) kongresszusi kiadványban mindössze 12,5 oldalt „nyomunk”.

Az UIS hivatalos közgyűlésének munkájába az MKBT elnöksége *Dr. Kósa Attila* és *Maucha László* társelnököket jelölte (az országot megillető egyetlen szavazattal). A közgyűlés egyik legfontosabb dolga volt az új vezetőség jelölése és megválasztása. A jelöltek között magyarok nem indultak.

Az UIS új vezetősége 2001-ig:

Az UIS elnöke:	<i>Julia M. James</i> (Ausztrália)
Az UIS alelnökei:	<i>? Eavis</i> (GB) <i>C. Mouret</i> (Franciaország)
Az UIS főtitkára:	<i>Pavel Bosák</i> (Csehország)
Az UIS titkárai:	<i>S. Craven</i> (Dél-afrikai Köztársaság) <i>G. Huppert</i> (USA) <i>A. Klimcsuk</i> (Ukrajna) <i>K. Ko</i> (Indonézia) <i>A. Labegalini</i> (GB) <i>F. Urbani</i> (Venezuela) <i>A. Vale</i> (Puerto Rico) <i>V. Widmer</i> (Svájc)

A következő, 2001 évi világkongresszus megrendezéséért három ország, Ausztrália, Brazília és Portugália folyamodott. A magabiztos Ausztrália és az intenzív, latinus propagandát folytató Brazília mellől a szerényebb Portugália hamar kénytelen volt visszalépni. A záró Közgyűlés 20/23 arányban *Brazíliát választotta a következő kongresszus helyszínéül, Brasília városában.*

A közgyűlésen számos téma között egy eredetében magyar vonatkozású javaslat is szerepelt. A 6. Nemzetközi Pszeudokarszt Szimpózium (1996 szept. Galyatető) szorgalmazta az UIS felé a *Barlangkutatók Világnapja* bevezetését Marcel Loubens halála évfordulójának napjára időzítve. A 43 ország képviselői visszatetszőnek találták, hogy a barlangászok „örömmünnepe” egy súlyos tragédia évfordulójára essék. A franciák azonnal feltalálták magukat és javasolták, hogy a modern francia speleológia atyjának, É.-A. Martel-nak a születésnapjára essék az esemény. Más országok képviselői ezt megmorogták—„már megint miért egy francia?”. Pavel Bosák, a közgyűlést vezető UIS főtitkár is észnél volt és megkérdezte, milyen dátumra esik Martel születésnapja? Mivel ezt senki nem tudta, a kérdés lekerült a napirendről. Barlangkutatók Világnapja mostanában nem lesz.

Benyomások (árak Forintban)

A város és a környék. La Chaux-de-Fonds (szabadosan fordítva Meszesgödör) tökéletesen arctalan és jellegtelen 65.000 lakosú kisváros, a francia-Svájc harmadik legnagyobb városa. Teljes mértékben alkalmatlan ilyen óriási kongresszus befogadására. A város 1.000 m körüli tengerszint feletti magasságban fekszik, klímája augusztusban is kellemes, környéke erdős, fedett karszt, *láttnivalók* sem a felszínen sem az alatt *nincsenek*.

A kongresszusi helyszínek. A kongresszus tulajdonképpen két eseménynek adott teret, a fotó-, dia-, diaporáma-, video-, film- stb. bemutatók és versengések SPELEMEDIA találkozójának és magának a Kongresszusnak. A kettő nem fedte át egymást, a Spelemedia egy héttel korábban kezdődött a városi színházban és koncertteremben. Itt kezdődött a kongresszusi regisztráció, itt történt az első UIS közgyűlés és a néptáncos megnyitó a borkóstolóval. Ezután történt, hogy a kongresszus átköltözött a Kantonális Gimnáziumba (számítógépes hálózattal, regisztrációs irodával és mindennel együtt—mibe kerülhetett?—NEKÜNK!). Itt aztán elindult az élet és valóban hibátlanul zajlott az árusító standokon és termekben, az előadó-termekben és csarnokokban.

Szállás. A szállások közül csak a kemping (ingyenes!) és a drágább szállodák voltak a városban és gyalogolható távolságban. A többi a szélrózsa minden irányában 20 km sugarú körön belül szállodának titulált primitív turista-szállásokon, ami napi 40 km-ig terjedő utazást okozott a kevésbé szerencséseknek.

Közlekedés. A kongresszus fényképes kitzőjét viselők részére ingyenes volt a városi trolibusz hálózat. Kemping-városközpont-gimnázium. Aki a városban lakott, használhatta a kocsiját, a helyi érdekű vonatot és buszokat—drága pénzért. Aki botrányt csinált, annak kifizették a benzinszámláját vagy a jegyeit. Aki nem csinált botrányt, annak nem. (E sorok írója csinált.)

Élelem. A gimnázium területén szolgálták fel. A választható menüt (1.560.- Ft) a edt önkiszolgáló „menzán”, a kötelező menüt (1.170.- Ft) a nagy szellős sátorban a kertben, mindkettőt kitartó sorbanállás után szolgálták ki. Az olcsóbb menükhöz adtak sört is, a drágábbhoz külön kellett megfizetni. Amúgy a két menü azonos volt (ugyanazzal a fejes salátával minden áldott nap egy héten keresztül). Külön választani csak a beharangozott vegetáriánus menüt lehetett, ami a valóságban két adag körítés volt zafittal. Minden ehető volt, élvezhető semmi. Már értjük, miért nincsenek világszerte sehol svájci éttermek.

Árak. A *Svájci Barlangkutató Szövetség az 1989-es UIS Kongresszus idején az MKBT-t nyereszkeskedéssel vádolta meg és hivatalosan bojkottálta a Budapesti kongresszust.* Mostan azok, akik mindkét eseményen részt vettek, könnyes szemekkel gondoltak vissza a „filléres” magyar kongresszusra. Svájc a világ egyik legdrágább országa. A szervezők úgy igyekeztek a résztvevőknek „spórolni”, hogy a különféle szolgáltatásokat külön-külön lehetett megvenni vagy sem, vagyis a részvételi díj (26.000,-Ft, napijegy 6.500,- Ft) kizárólag csak a hivatalos eseményekre való belépést fedezte. Az előadások öt kötetes kiadványát kötetenként is meg lehetett venni (Mindet összesen 30.000,- forintért). Sokan találták felháborítósnak, hogy amit eddig még minden kongresszus járandóságként adott: az utólagos kiadványt, amely a résztvevők listáját is tartalmazza majd, külön 2.000.- Ft-ért lehetett megrendelni. A záró-bankettet a zivatarok miatt elsárosodott óriás-sátorban tartották, ahol a teljes vacsorát (4.000.- Ft, de aztán semmi luxus) kb. három óra leforgása alatt lehetett háromszori sorbanállással megszerezni. Tánc a sárban ingyenesen. Ez utóbbit később „iszapbirkózás”-ként emlegették. *A szervezők a záró-ünnepségen kifejezést adtak örömüknek afelett, hogy milyen olcsón sikerült mindent előteremteniük.* Boldog arcukból ítélve ezt ők komolyan is gondolhatták.

Hivatalos nyelvek. A kongresszuson mindenki beszélhetett olyan nyelven, amilyen akart, ám a regisztráció, az információ, a szervezők, a személyzet stb. (tisztelet a nagyon kevés kivételnek) kizárólag francia nyelven tudott, angolul, németül (!?) egy hangot sem. Ami bennünket nagyon meglepett. (Négynyelvű Svájc?).

A hiba. A kongresszus szervezői alapvetően egy hibát követtek el. La Chaux-de-Fondsban szervezték a kongresszust. Itt nem volt elegendő szálláshely, hely a plenáris események lebonyolítására, ahol az iszonyú zsúfoltság volt a jellemző. Nem volt továbbá a közeli környéken (karsztos vagy egyéb) látnivaló, ezért a hivatalos kirándulás is érdektelenre sikeredett. A szervezők válasza erre az volt, hogy ilyen olcsón (már megint!) csak itt lehetett a kongresszust megrendezni. (Akkor a másik hiba maga Svájc volt!)

Szó nem férhet hozzá, a szervezők rendkívüli munkát végeztek. A fizető résztvevők, a kongresszus vendégei viszont csak darabszámra voltak beleszámítva

az egészbe. A kongresszuson minden volt, aminek lennie kellett, aztán, hogy az élvezhető vagy sem, nem volt további szempont. A helyszíni közvélemény mindenképpen Barcelona és Peking elé sorolta a kongresszus „élvezeti értékét”, de egyéb bók senkinek nem jutott az eszébe. A regisztráció előtt állt egy „Információ” feliratú tábla. Tartóoszlopán óra. Ez a kongresszus végéig soha nem indult el. Az egész valahogyan ilyenre sikeredett.

Persze húsz-harminc éves barátságok elevenedtek fel, régi kollégák találkoztak, új eredményekkel, képekkel, filmekkel ismerkedhettünk, a kongresszus lényege nem veszett el. A résztvevők pótolták mindazt, ami a rendezésből hiányzott. *Természetesen mindannyian egy életre sajnáltuk volna, ha nem lehettünk volna ott!*

A 12. UIS Kongresszus könyvújdonságai

Itt csakis a Kongresszus hivatalos újdonságaival foglalkozhatunk, hiszen nagy számú kiadvány, könyv jelent meg a találkozó alkalmából vagy annak időpontjára időzítve.

Pierre-Yves Jeannine (szerk.): **Proceedings of the 12th International Congress of Speleology** (A 12. Nemzetközi Szpeleológiai Kongresszus Írásai). Az öt különböző terjedelmű kötet a kongresszusi előadások szövegeit tartalmazza 430 cím alatt 1500 oldal terjedelemben.

Az A4 méretű kötetek egyenként is beszerezhetőek, ezért érdemes közölnünk tematikus felosztásukat:

1. Általános szpeleológia, karszt-geomorfológia (156 írás)
2. 6. Nemzetközi konferencia a mészkő és a repedezett közegek hidrológiájáról (84 írás)
3. Barlangi régészet és őslénytan, a barlangkutatás és a bányák, bioszpeleológia (112 írás)
4. Feltárás és barlangkutatás (36 írás)
5. Alkalmazott szpeleológia, térképezés és technika (42 írás)
6. (Ezután jelenik meg.) A résztvevők címlistája és a lapzárta utáni legújabb felfedezések ismertetése

Az 1-5 kötetek ára/darab 45.- SF (5.850,- Ft), a 6. Kötet ára 15.- SF (2.000,- Ft)

Carrol Hill, Paolo Forti: Cave Minerals of the World (A világ barlangi ásványai). Az A4 méretű, 463 oldalas reprezentatív megjelenésű könyv csaknem négyszáz, barlangokban előforduló ásványt ismertet színes fotókkal illusztrálva, mintegy ötven megjelenési formába sorolva őket.

A szerzők sok más között köszönetüket nyilvánítják Takácsné Bolner Katalinnak, aki részt vett a kötet egyes részeinek szerkesztési munkájában. Nem csoda tehát, ha negyvennél több magyar szerző és adatközlő neve szerepel a hivatkozásokban. (Itt legalább szebben csillogunk mint a kongresszus valóságában tettük!)

A könyv ára: 105.- SF (13.650.- Ft)

(Az MKBT a könyvek árusításával nem foglalkozik!)

(a Szerk.)

ELŐADÁS

Szeptember 19. (péntek) 18.00 óra

Börcsök Péter, Nyerges Attila, Zsólyomi Zsolt: Magyar expedíció az olaszországi Michele Gortani-barlangban

Az előadás helyszíne: Marcibányi téri Művelődési Ház (Budapest, II. Marcibányi tér)

Belépődíj: 150 Ft

RENDEZVÉNYEK

Czárán emléktúra

Értesítjük a túrára jelentkezőket, hogy a szervezés még folyamatban van, végleges program és szállásárak szeptember közepére várhatók, melyekről a véglegesen jelentkezőknek közvetlenül tájékoztatást adunk. (Tájékoztatásul közöljük, hogy az autóbusz várható költsége kb. 4.500.- Ft/fő.) A jelentkezések nagy száma miatt kérjük, hogy az utazás költségeire 3.000.- Ft előleget szeptember 12-ig a Társulatnál személyesen befizetni, vagy postai csekken feladni szíveskedjete. Szervezési okokból késedelmes befizetéseket nem tudunk elfogadni.

Halottak emlékéül—élők intelméül”

Október 31-én (péntek) 17,30-kor csendes megemlékezést tartunk elhunyt barlangkutató társainkról a Szemlő-hegyi-barlang feletti Barlangkutató emlékkertben.

Ekkor avatjuk a Kossuth-barlangban 1997. július 9-én elhunyt Kominka Zoltán kutatótársunk emlékkövét.

Barlangkutatók Szakmai Találkozója

A Társulat ez év november 7-9. között ismét megrendezi a Barlangkutatók Szakmai Találkozóját.

A rendezvény lebonyolításának helyszíne a Veszprémi Egyetem aulája. Étkezés az egyetemi menzán lesz. Szállást a közeli Teleki Blanka Középiskola kollégiumában biztosítunk.

Részvételi díj: előreláthatólag kb. 1.900 Ft, amely szombaton két étkezést, a szállásdíjat és a szervezési költségeket tartalmazza. A fenti összeg az étkezés és/vagy a szállás lemondásával egyénienként csökken. A részvételi díjat az előzetes jelentkezésnek megfelelően a helyszínre érkezéskor kell befizetni.

A Szakmai Napok keretében sor kerül a Cholnoky-pályázat eredményhirdetésére is. Az egyetem aula mellett előadóterem áll rendelkezésre, mely lehetővé teszi, hogy egy időben több eltérő témájú előadás is folyjon. Közelebbi nagy barlangok hiánya miatt a vasárnapi barlangtúrák elmaradnak, így az előadók hosszabb anyagokkal is készülhetnek, valamint az előadások utáni vitákra is jut idő.

A-szervezés hatékony lebonyolítása érdekében *kérjük a Műsorfüzet végén található jelentkezési lap szeptember 20-ig történő visszaküldését.* Ez a szállásbiztosítás és a szekciók beosztása miatt rendkívül fontos, ezért kérjük a határidő pontos betartását.

A részletes programot a Műsorfüzet következő számában közöljük.

Titkárság

HÍREK

Kossuth-barlang kutatótábor

Az 1997. évi központi kutatótábort a Budapesti Barlangkutatók Természetvédő Egyesülete szervezte július 4-13. között. A táborhoz jelentős anyagi támogatást nyújtott az Aggteleki Nemzeti Park, a Karszt és Barlang Alapítvány és az Ökotárs Alapítvány. A szifontótól kb. 80 m-rel beljebb, a felső járatban létesített kutatóakna—amely a búvárok által feltárt szifonszakasz felé tartó járat szálkő falai közti kitöltés kitermelésével jött létre—4 m-nyire közelíti meg a vízszintet. A most megismert új részek egyelőre csak fokozzák a Kossuth-barlang rejtélyét, a továbbkutatás rendkívül indokolt, a várható eredmények egyediállító tudományos érdekességekkel szolgálhatnak.

*Elekes Balázs
táborvezető*

Feltáró munkák a Reménytelen-szifonban

A „nagy” 1988-as központi kutatótábor után néhány lelkes búvár még tett kísérletet a szifon végpontjának a legyőzésére, amely korántsem mutatkozott könnyű feladatnak. Minden változat másképp írta le a végponti problémát, egy dologban azonban megegyeztek: a helyzet reménytelen.

A szervezés folyamán három variáció megoldására készültünk. Az első, a kutatótábor végén utoljára észlelt, fotózott végpont állapota. A szűk, éles kőpengékkel tagolt, lapos járatban iszapszivattyúzással és helyenként a kőpengék levésésével, illetve gondos megkerülésével lehetne előbbre jutni. A második variáció szerint ez a szakasz áthatolható, legyőzött, a továbbjutást a felhalmozódott iszap akadályozza, amely csak 10 cm-es vízrést hagy szabadon. Ennek módszeres szivattyúzásával lehetne előrejutni, ám ki tudja milyen hosszú ez a szakasz. A harmadik, leghitelesebbnek, legbiztatóbbnak tűnő változat szerint az „amphorás” kötél vége után széles, lapos terem következik, melyet újabb szűkület zár le. A szűkület után tágasabb, biztonságosan járhatónak tűnő járat sejlik. A nagy fát akár bugylibicskával is ki lehet vágni alapon, megkezdjük a szervezést. Ebben nagy segítséget nyújtott az Amphora KSC és Szenthe István. Sajnos ők a munka fizikai programjába nem tudtak bekapcsolódni.

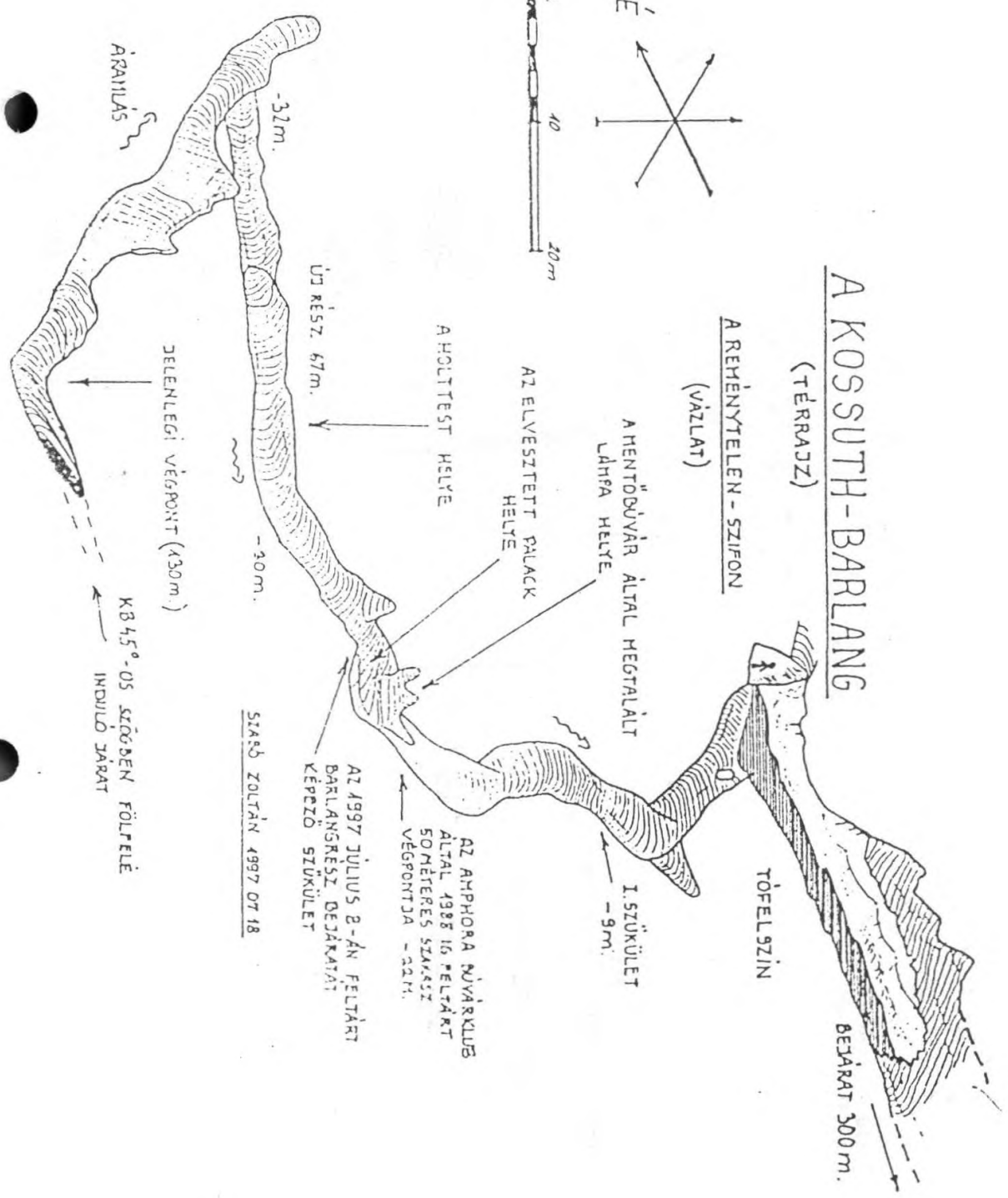
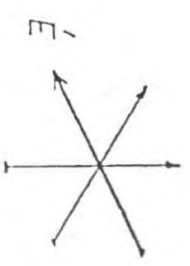
A kutatást a szifon állapotának vizsgálatával kezdtük. Hamar kiderült, hogy az első problémát a 9 m mélységben levő I. szűkület jelenti. Ezen a ponton az átjutást a visszasuvadt és a járatot elzáró robbantási törmelék akadályozza, megkezdjük tehát a ennek eltávolítását. Mivel a szűkület lapos-széles, a törmeléket eleinte oldalra, majd a járat folytatásába előre toltuk. A következő felderítő merülés során kiderült, hogy a mélyebben húzódó járatok úszhatók. Az ún. „amphorás” kötél végénél szűkület jelentette az első nehézséget. Szerencsére a járat mindenhol elég széles

A KOSSUTH-BARLANG

(TÉRRAJZ)

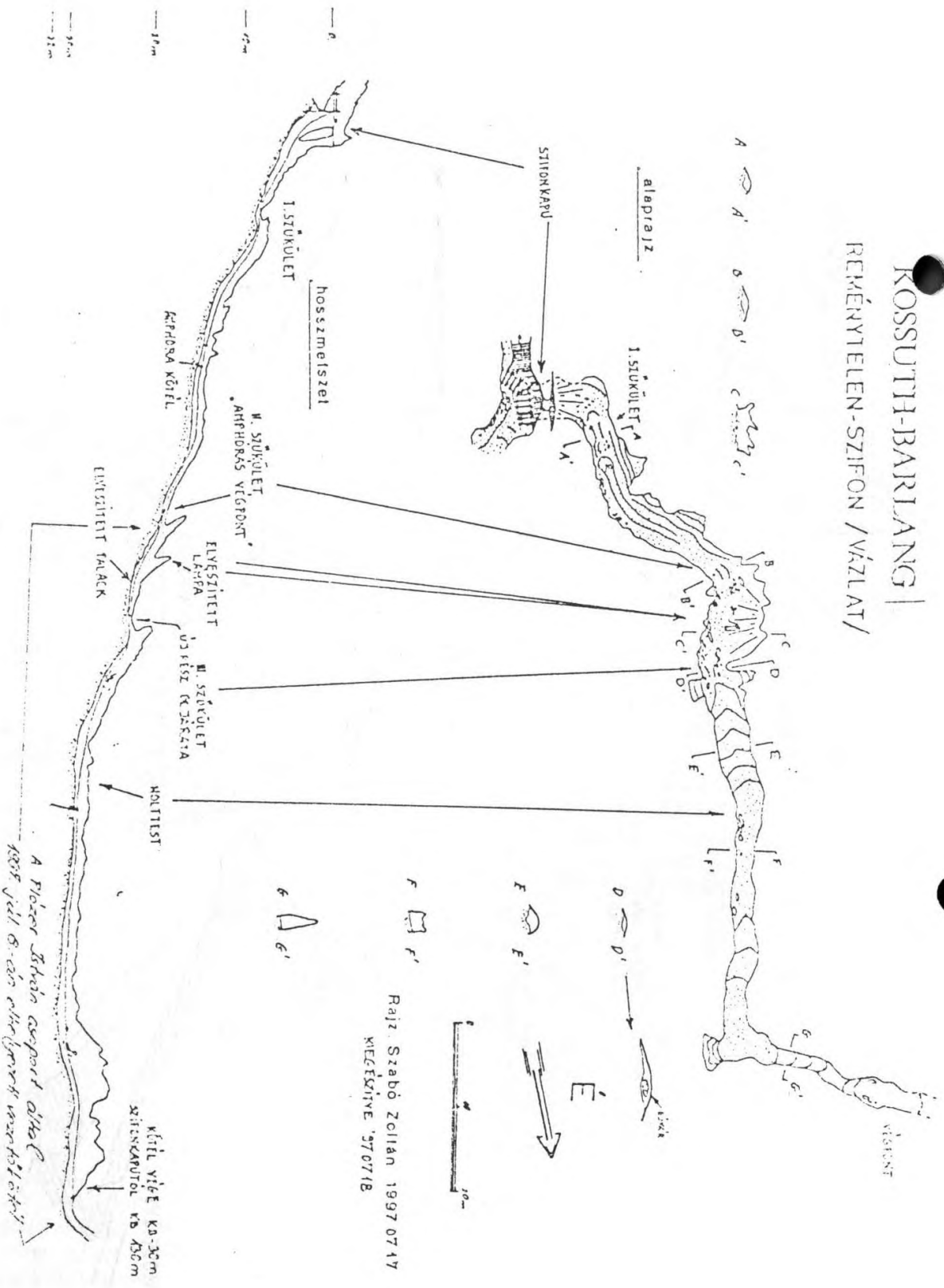
A REHÉNYTELEN-SZIFON

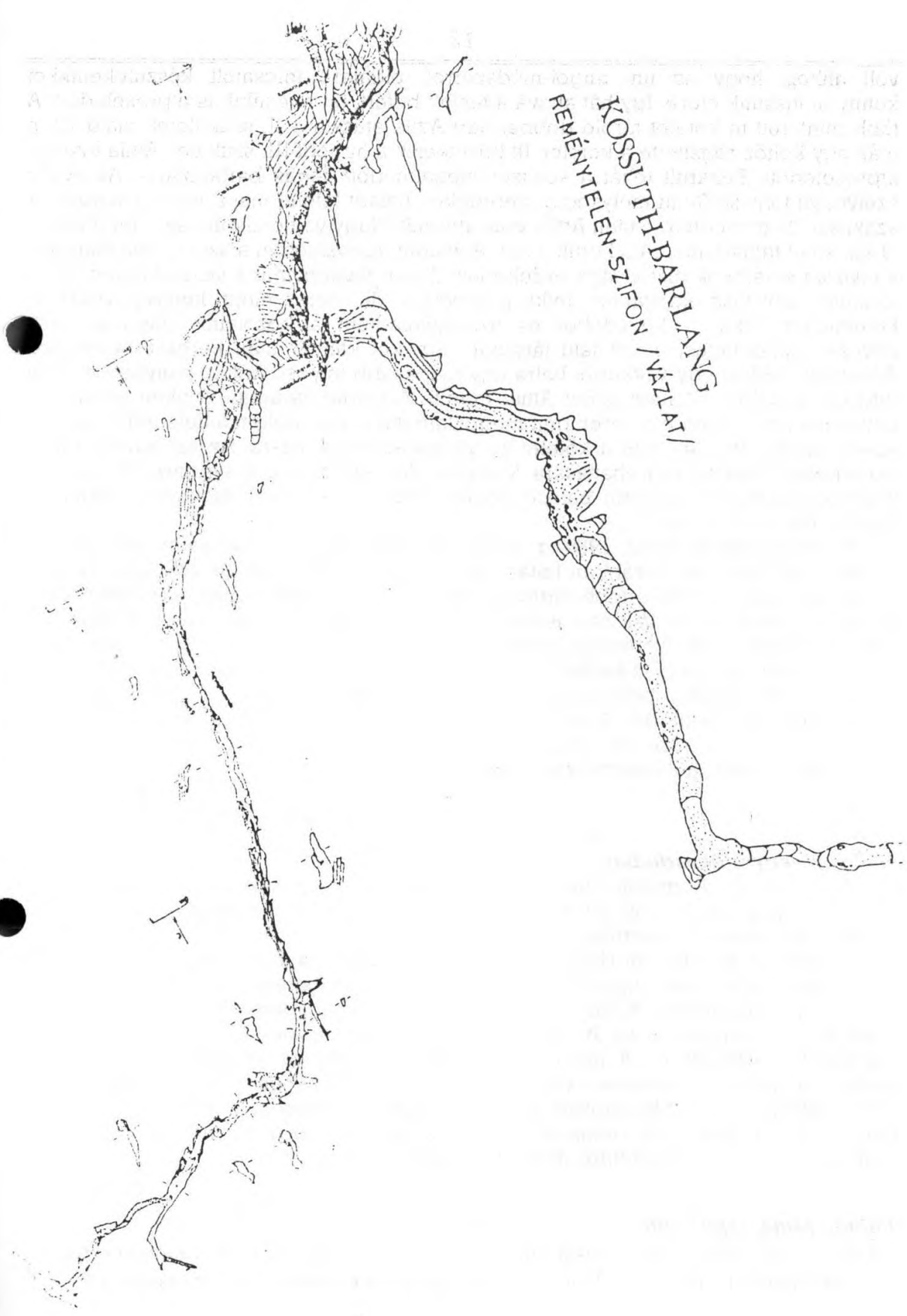
(VÁZLAT)

KOSSUTH-BARLANG

REMÉNYTELEN-SZIFON / VÁZLAT/

KOSUTH-BARLANG
REMÉNYTELEN-SZIFON / NÁZLAT /

volt ahhoz, hogy az ún. angol-módszerrel, oldalára felcsatolt készülékekkel könnyen jussunk előre. Így hát ahová a fejünk befért, ott a testünk is átpréselődött. A több mint 100 m kötelet tároló dobbal Sári Attila átúszta a II. szűkületet, majd 12 m után egy kőhöz rögzítette a kötelet. Itt következik a hírhedt III. szűkület. Attila ezen is átpréselődött. Feltárult tehát a sokszor megálmodott, tágas barlangjárat. Az ovális szelvényű folyosó 30 m mélységig meredeken haladt lefelé, majd elérte a vízszintes szakaszt. 20 m megtétele után Attila visszafordult. Nagy volt odakünn az öröm Július

9-én ismét támadtunk, rám került a sor. A feladat felülvizsgálni a szűkületek állapotát a további feltárások biztonsága érdekében, illetve továbbvinni a vezetőkötelet. A III. szűkület átúszása kacifántos lelki procedúra, de nem jelent komoly veszélyt. Felemeltem tehát a kötéldobot és továbbhaladtam a közöttünk „tapolcás”-nak nevezett, azaz tágas, oldott falú járatban. Egy-két kanyar után kereszthasadékhoz érkeztem. Jobbra egy vakkürtő, balra egy magasabb folyosó indult, melybe beúszva letettem a dobót. Utánam ismét Attila merült. A magas járatban enyhén emelkedő folyosóba jutott, majd egy teremben megpillantotta a meredeken felfelé induló lapos-széles járatot. Itt rögzítette a kötelet és visszaúszott a bázisra. Az ezt követő rövid, ismerkedő merülés végrehajtására Kominka Zoli érkezett a helyszínre. A merülés közben tragikus kimenetelű baleset történt, mely során csoporttársunk, barátunk, Zozónk életét vesztette.

A Reménytelen-szifon 1988-ig feltárt szakasza 50 m hosszúságú volt. Az ezt követő—állítólag már korábban feltárt, de nem publikált—szakasz egy 12 m hosszú terem, melynek főtéjéből több kürtő is indul. Ebben a szakaszban lábnyomokat és túrást is láttunk, tehát valóban ismert volt. A III. szűkületen átúszva már biztosak voltunk abban, hogy új részbe jutottunk: az agyaglejtő felszíne teljesen érintetlen volt. A Kossuth-barlang szifonjában július 9-ig összesen 70 m hosszúságban jutottunk tovább, a legnagyobb mélység 32 m. Kötélünk végénél a szifon meredeken felfelé induló járatban folytatódik. A víz alatti járatok feltárását a jövőben folytatni kívánjuk. Külön köszönet jár azoknak a barlangkutatóknak, akik a tábor ideje alatt segítséget nyújtottak a levegő helyszínre szállításában.

Szabó Zoltán

„Plózer István” vízalatti barlangkutató csoport

Hangverseny a Baradlában

A Társulat az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatósággal közösen – a tavalyi siker alapján – július 26-án és 27-én ismét szimfonikus hangversenyt rendezett a Baradla-barlang Hangverseny-termében, az Antenna Hungária Rt. és a MOL Rt. szponzori támogatásával. A műsoron *Wagner: A bolygó hollandi - nyitány*, *Muszorgszkij: Éj a kopár hegyen* és *Liszt: Les préludes* szerepelt. A Sinfonietta Hungarica zenekarát Déri András vezényelte. A hangversenyeket a tavalyinál lényegesen több, összesen közel 900 fő hallgatta meg. A sikert jól jellemzi egy részlet az Új Kelet c. lapban megjelent méltatásból: „A terem különleges akusztikája mellett ... tökéletesen hallani a zenét,... amelyet először csak külső szemlélőként fogadunk be értelmünkbe, majd fokozatosan átölel bennünket, teljesen magához von, végül eggyé válunk vele. Egy ritmusra dobol a szívünk, s hogy ez mennyire így van, csak akkor tudatosul bennünk, amikor elhalkul a zene”.

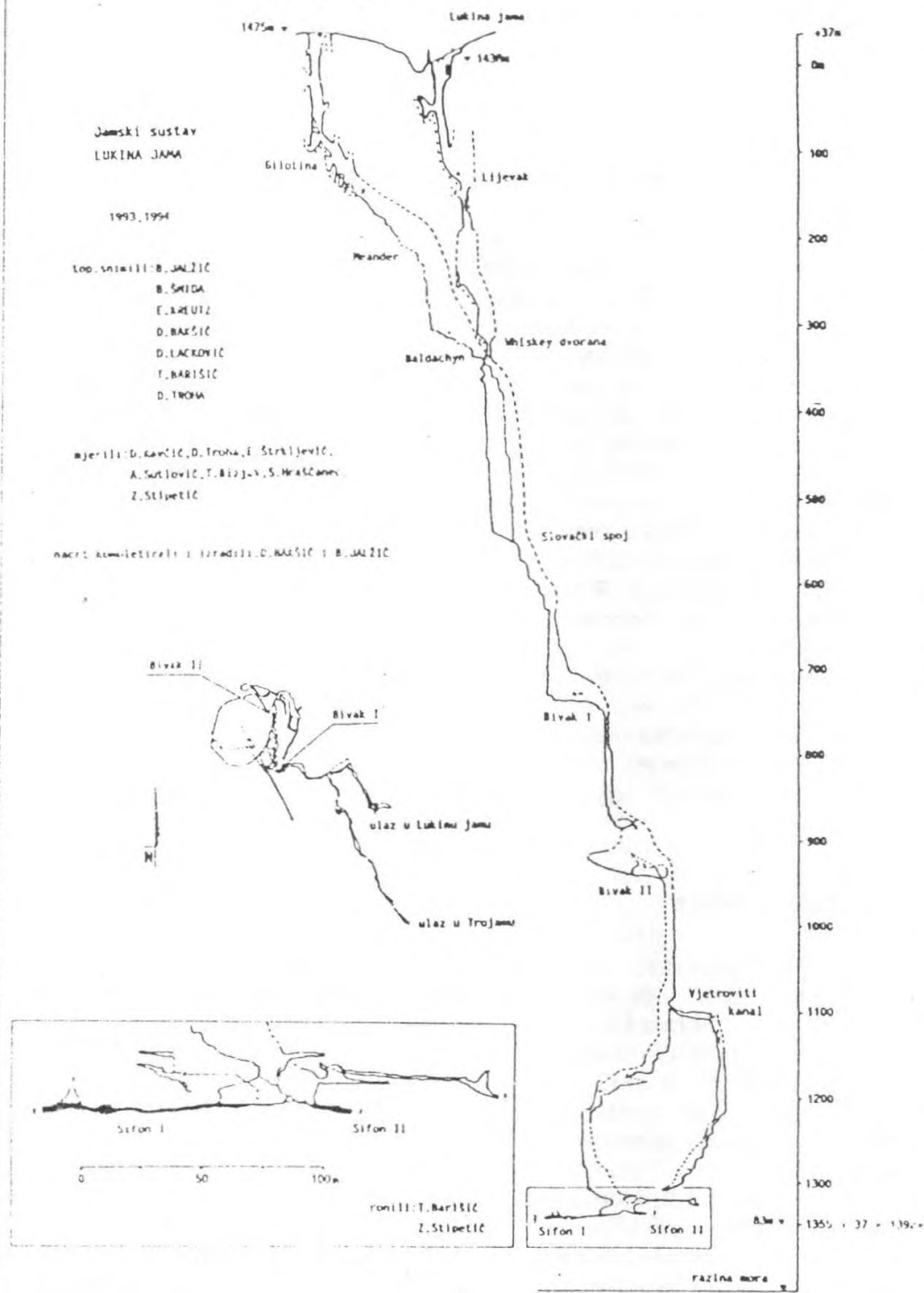
H.T.

Lukina Jama expedíció

A BEAC, az FTSK, a MAFC és a Papp Ferenc csoportok tagjaiból, valamint egyéni kutatókból 1997 július 2 - augusztus 9. időszakára szerveződött expedíció

LUKINA JAMA

Trojama (Narival III)

lejutott a horvátországi Velebit-hegységbeli Lukina Jama aljára, 1392 m mélységbe (és ki is jutott).

A 34 résztvevő közül 28 fő járt a barlangban, 10 fő érte el a végpontot lamennyien kétszeri bivakolással). A 950 m mélyen berendezett bivakkal állandó felszíni telefonkapcsolatot létesítettünk. A fő veszélyt és nehézséget az jelentette, hogy a barlang 350 m mélységig rendkívül jeges, a meginduló jégtömbök 550-750 m mélységig zuhannak.

Elekes Balázs

Áramütés a Sátorkő-pusztai-barlangban

Augusztus 9-én a Sátorkő-pusztai-barlangban vezettünk túrát, amikor egy igen érdekes természeti jelenséget tapasztaltunk.

A bejáratától 10 m-re, szintben pedig -5 m-re tartózkodtunk, amikor négyünket hirtelen erős áramütés ért. A feszültséget, mely a hálózati 220 V-os feszültséggel lehetett egyenértékű (ez utóbbival már korábban volt szerencsém megismerkedni), vélhetőleg a nedves sziklafalba csapódó villám levezetődése okozta. Érdekessége a dolognak, hogy a barlang legszárazabb részében, a Kristály-terem közelében tartózkodtunk. Az már csak a szerencsén múlt, hogy komolyabb baleset nem történt, ugyanis még rágondolni is rossz, ha éppen kitett részen mászik valaki, vagy akár a beépített vaslétrák egyikén. A csak egy pillanatig tartó izomgörcs és bénulás bizonyára elengedtetni velünk a biztosnak ítélt kapaszkodót.

Természetesen általánosítani a történetekből nem lehet, a helyi adottságokat kell alaposan szemügyre vennünk. A barlang bejárata fölötti sziklafal nyitott, így könnyű préda a zivatarfelhőkből lecsapó villámoknak, nem beszélve a repedésekbe lecsordogáló vízről.

Elképzelhető, hogy a mélyebb részeken ez nem fordul elő, bár a Sátorkő-pusztai-barlang egyébként sem nevezhető mélynek (-45 m). Mielőtt leírtam volna a történeteket, több kutatótársamat is megkérdeztem, tapasztalt- vagy hallott-e már hasonlóról. A válasz nemleges volt.

A következtetés viszont egyértelmű, nem árt esetenként ezzel a kockázattal is számolni.

Lieber Tamás

Nyári túra Cantabriában

Öten a MÁFI csoportból (Chorendzsák György, Kovács Ádám, Kovács Jenő, Kovács Richárd, Surányi Gergely) az „elődök” (Honvéd Auróra SE, FTSK, Myotis) pozitív tapasztalatain felbuzdulva nekirugaszkodtunk egy spanyolországi túrának. Viszonylag rövid idő alatt (utazással együtt két és fél hét) sikerült öt komoly barlangot bejármunk, és e mellett még némi felderítésre is futotta. Ebben persze kivételes rátermettségünk mellett főképp a jó időnek és az ebből fakadó alacsony vízhozamoknak volt nagy szerepe.

Az első két barlang a Cueto-Coventosa átmenőtúra és a Torca del Carlista volt. Ezekről a barlangokról a Műsorfüzet ill. a Karszt és Barlang korábbi számaiban már írtak, itt csak két megjegyzés: a Juhue aknában igenis elfér öt ember három nitten, de e fölött valóban érdemesebb négy hatvanas kötéllel nekiindulni, a Carlista terme és képződményei pedig feltétlenül megérnek egy aksi- és halogéncipelésnyi plusz fáradságot.

Következő célpontunk a Covamur-barlang volt. A spanyol barlangászok egybehangzó állítása szerint ez a környék legszebb barlangja, legalábbis ami a végpont előtti 2-300 métert illeti. Nos, nem túloztak, ezt a látottak alapján száz százalékban megerősíthetjük. A heliktitek és kristályfüzerek ilyen elképesztő tömegét korábban még képen sem nagyon láttuk. A barlangban normálisan növe cseppkő gyakorlatilag nem található, ezzel szemben ezrével nőnek a 20-70 cm-es, akár 5-6 centi átmérőjű görbék. A pálmát valószínűleg az a mintegy 60 centi hosszú heliktit viszi el, amelyik "útja" során két 360 fokos és több derékszög környéki kanyart írt le. "Metrófogantyú" nem számít ritkaságnak. Külön érdekesség, hogy a barlang eme szép részébe igazi kuszodán át lehet bejutni (értsd: a hasad éri a földet), spanyol szemmel ez valószínűleg kivételes esetnek számít. A barlangot egyébként igen könnyű megtalálni: a Ramales-Burgos főúttól kb. 200 m-re egy 150 m magas sima, függőleges sziklatábla közepén nyílik, mintegy 25x25 méteres négyzet alakú, meglehetősen látványos bejáratral.

Az első három túra után már olymértékű csömörünk volt a fosszilis csarnokoktól és heliktiterdöktől, hogy úgy döntöttünk, a továbbiakban csak aktív barlangokba megyünk. Az eső csak nem akart esni, így kiválasztottuk a legegyszerűbben megközelíthető, állandóan vizes barlangot, a Mortero de Astrana-t. A barlang átmenő túrával is megjárható, mi vízhatlan overallok hiányában ettől eltekintettünk, főleg azért, mert a térkép szerint az alsó bejáraton át is el lehet érni a patakos ágat, megúszva ezzel egy csomó 8-10 m-es ereszkedést. Az alsó bejáratot egyszerű volt megtalálni, de az komoly meglepetést okozott, hogy fix kötelet a bejárat aknában nem találtunk. Ez valószínűleg még jobban meglepheti azokat, akik egy lehúzásos átmenő túra végén alulról találják szemben magukat a jelenséggel. Tanulság: átmenő túra esetén mindig meg kell nézni előbb az alsó bejáratot, ha a térkép aknát jelöl. A patakos ág aztán ismét minden képzeletünket felülmúlta. A fényesre polírozott sötétszürke mészkőmederben egy régebbi időszak mésztufa-gátjainak barnás-vöröses roncsai között zuhogó vízben gyalogoltunk-másztunk a tavakig, amiken neoprén ruhában átjutva végül 6-8 m átmérőjű aknánál álltunk meg, melybe a tavak víze szálkő gáton át zuhan bele. a térkép itt P 178-at jelöl...

Ezután megjártuk a Cueva Agua-Sopladoras átmenő túrát, de a szokásostól eltérően alulról felfelé. Azért így, mert az alsó bejáratot könnyebb volt megtalálni, és a barlangban nincs akna, így nem kellett a Mortero-hoz hasonló meglepetéstől tartanunk. Azonban majdnem ráfizettünk, mert a felső kijáráshoz közeli omladéktömegben az utat jelző prizmák nekünk háttal voltak elhelyezve, így jó kétórás keresgélés után tudtunk csak átjutni az egyébként mintegy három perces úton. Ezt a barlangot a fentiekkel ellentétben csak azoknak ajánljuk, akik kedvelik a teljesen képződménymentes, rettenetesen töredezett falú érdektelen patakmederben való gyaloglást, amelyben ráadásul még kis víznél is vannak olyan helyek, ahol combig ér a víz. Igaz ugyan, hogy huzat által keltett hullámozást csak ebben a barlangban láttunk.

Utoljára az Oñite-Tiva rendszert néztük ki, de mivel több órás keresgélés után meggyőződünk arról, hogy tényleg az alatt a szeméthalom alatt van a bejárat, amelyre vidáman csörgedezik a trágyalé, valahogy elment a kedvünk a leszállástól.

Az egész túráról videofilm készült, melyet remélhetőleg a szakmai napokon be tudunk mutatni. Végül csak annyi: ide el és vissza kell menni!

Surányi Gergely

MKBT autóbuszos út a svájci 12. Nemzetközi Szepeológiai Kongresszusra

A Társulat augusztus 3. és 23. között rendezett utazásán 18 fő vett részt. Az odaútban Ausztriában és Svájcban 4, a kongresszus ideje alatt Svájcban 3, a visszaútban pedig Svájcban, Olaszországban és Szlovéniában 9 idegenforgalmi barlangot tekintettünk meg. A Kongresszus ideje alatt a helyszínen magyar standot létesítettünk, ahol a Társulat kiadványainak cseréjével, ill. értékesítésével sikerült a könyvtár számára újabb értékes külföldi kiadványokat beszerezni.

Fleck Nóra

BRAZÍLIA
fontosabb
tájegységei
és
karsztvidékei
(feketével)

A titkárság és a szerkesztőség szíves elnézést kér a műsorfüzet késedelmes elkészítéséért, aminek oka az volt, hogy a tagságot a világtkongresszusi és egyéb nyári eseményekről nem akartuk két hónap késéssel tájékoztatni.

(a Szerk.)

Szerkeszti: Fleck Nóra és dr. Kósa Attila
Felelős Kiadó: Dr. Hevesi Attila, elnök
Kiadja a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

NE HIDD EL, HANEM PRÓBÁLD MEG!

Indulás 1997. szeptember 27-én (szombaton) 9 órakor a Kolosy téri buszvégállomásról. Legnagyobb létszám 15 fő. Ha esik az eső, akkor 28-á (vasárnap) ugyanonnan.

Kraus Sándor

VARÁZSVESSZŐS KUTATÓK!

A Műsorfüzet hasábjai már teret adtak a varázssvesszővel történő barlangkutatásról alkotott véleményeknek. November első hétvégéjén lehetőség nyílik a módszer alkalmazásának bizonyítására. a Varázssvesszős Napon (továbbiakban VN). Találkozó: 1997. november 1-jén 9 órakor, a Moszkva téri óránál (eső, illetve sok jelentkező esetén november 2-án is).

A VN során a résztvevők 3 helyszínen, különböző nehézségi fokozatú pályán bizonyíthatják a módszer—és saját képességük—hatékonyágát. A helyszínen kapott térképre a megadott vizsgálendő zónában kell kijelölni a létező, térképezett üreget, irányát, mélységét, szélességét, a főte magasságát. (Terepi méréshez célszerű mérőszalagot is hozni.) A vázlatot leadva a vizsgálat után mindenki kézhez kapja a valóságot ábrázoló helyszínrajzot (remélhetőleg mindenkié ehhez fog hasonlítani). Energiapótlásról (táplálék, kozmikus, tudati) és varázssvesszőről mindenki maga gondoskodik. Az eredményekről (név megemlítése nélkül a Szakmai Napon és a Műsorfüzetben számolunk be. A helyszínen valószínűleg geofizikai mérőkocsi is tevékenykedik, TV felvétel és kis nyilvánosság lehetséges.

Részvétel csak előzetes jelentkezés alapján!

Sásdi László

JELENTKEZÉSI LAP

RÉSZT KÍVÁNNOK VENNŰ AZ 1997. NOVEMBER
1-JÉN (2-ÁN) MEGRENDEZÉSRE KERÜLŐ
VARÁZSVESSZŐS NAPON.

NÉV:.....

ÉRTESÍTÉSI CÍM, TELEFON:.....

.....

HASZNÁLATI ESZKÖZ: INGÁ, RUGÓ, LENGYEL
BOT, FA, VESSZŐ, PUSZTA KÉZ, EGYÉB:

.....

EDDIGI EREDMÉNYEK:

.....

.....

DÁTUM:

ALÁÍRÁS

JELENTKEZÉSI LAP

a Barlangkutatók Szakmai Találkozójára,
Veszprém, 1997 november 7-9

Alulírott

Levelezési cím:

.....

Szállást kérek (a megfelelő szöveget kérjük aláhúzni)

november 7-re igen, nem,

november 8-ra igen, nem, összesen éjszakára.

Étkezést november 8-ra kérek igen (ebéd, vacsora), nem

Előadásom címe:

.....

Poszterem címe:.....

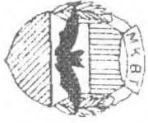
.....

Poszterem helyigénye:m²

Szükséges segédeszköz:.....

Dátum:

Aláírás:

Magyar Kereszt- és Barlangkutató Társulat

1027 Budapest, Fő u. 68.

Tel/Fax.: 201 9493

E-mail: MKBT@mail.mtatv.hu

NYOMTATVÁNY